

AMERIČKE CRKVE I HLADNI RAT (PROŠLOST I SADAŠNJOST)

Apstrakt: Hladni rat između komunističkog Istoka i demokratskog Zapada je bio dominantni geo-strateški sukob u drugoj polovini XX veka. Američke crkve su se masovno angažovale iz straha od moguće pobjede "bezbožnog" Sovjetskog bloka. Protestantske, katoličke, i pravoslavne crkve su podržavale anti-komunizam, ali su se jako razlikovale u tome na koji način se odnositi prema "neprijatelju". Religijske, teološke i socijalno konzervativne zajednice bile su za maksimalno zaoštavanje odnosa – čak do vojnog sukoba. Teološke i socijalno liberalne su pokušavale graditi "mostove" i zastupale su dijalog ne samo sa crkvama Istoka nego i sa marksistima. Taj hladni rat se završio slomom komunizma oko 1990-te.

Posljednjih godina nazire se novo zaoštavanje odnosa između Rusije i Amerike koje je u posljednje vreme uzelo ozbiljne razmere. U američkim crkvama i društvu je došlo do rokade pristupa tom sukobu. Sada konzervativni elementi zagovaraju bližu saradnju između Putina i Trampa, a liberalno nastrojeni to smatraju opasnim za američku demokratiju. Budućnost je neizvesna.

Ključne reči: SAD, hladni rat, američke crkve, Rusija, konzervativne zajednice, liberalne zajednice.

Paul Mojzes je profesor emeritus religijskih studija na Rosemont College u Pensilvaniji (SAD). Završio je gimnaziju u Novom Sadu, studirao dve godine na Pravnom Fakultetu u Beogradu. Otišao je 1957. godine na studije u Ameriku i diplomirao na Florida Southern College pa potom odbranio doktorat iz istorije hrišćanstva na Boston univerzitetu. Nakon više od pedeset godina predavanja na raznim univerzitetima, otišao je u penziju 2015. Autor je sedam knjiga (među kojima je *Balkan Geoncides*, *Religious Liberty in Eastern Europe and the USSR*, i *Yugoslavian Inferno*) i urednik petnaest knjiga te preko sto naučnih članaka i poglavlja u zbornicima radova. U oktobru mesecu prošle godine završio je rad na zborniku *North American Christian Community and the Cold War* sa preko trideset saradnika. Urednik je dva časopisa: *Journal of Ecumenical Studies* i *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*.